

***ТАҚЫРЫБЫ: Жаңа туған
нәрестелердегі сарғаю***

Жоспары

I Кіріспе.

II Негізгі бөлім.

2.1. Сарғаюдың анықтамасы. Неонатальді сарғыштану

2.2. Сарғаю себептері

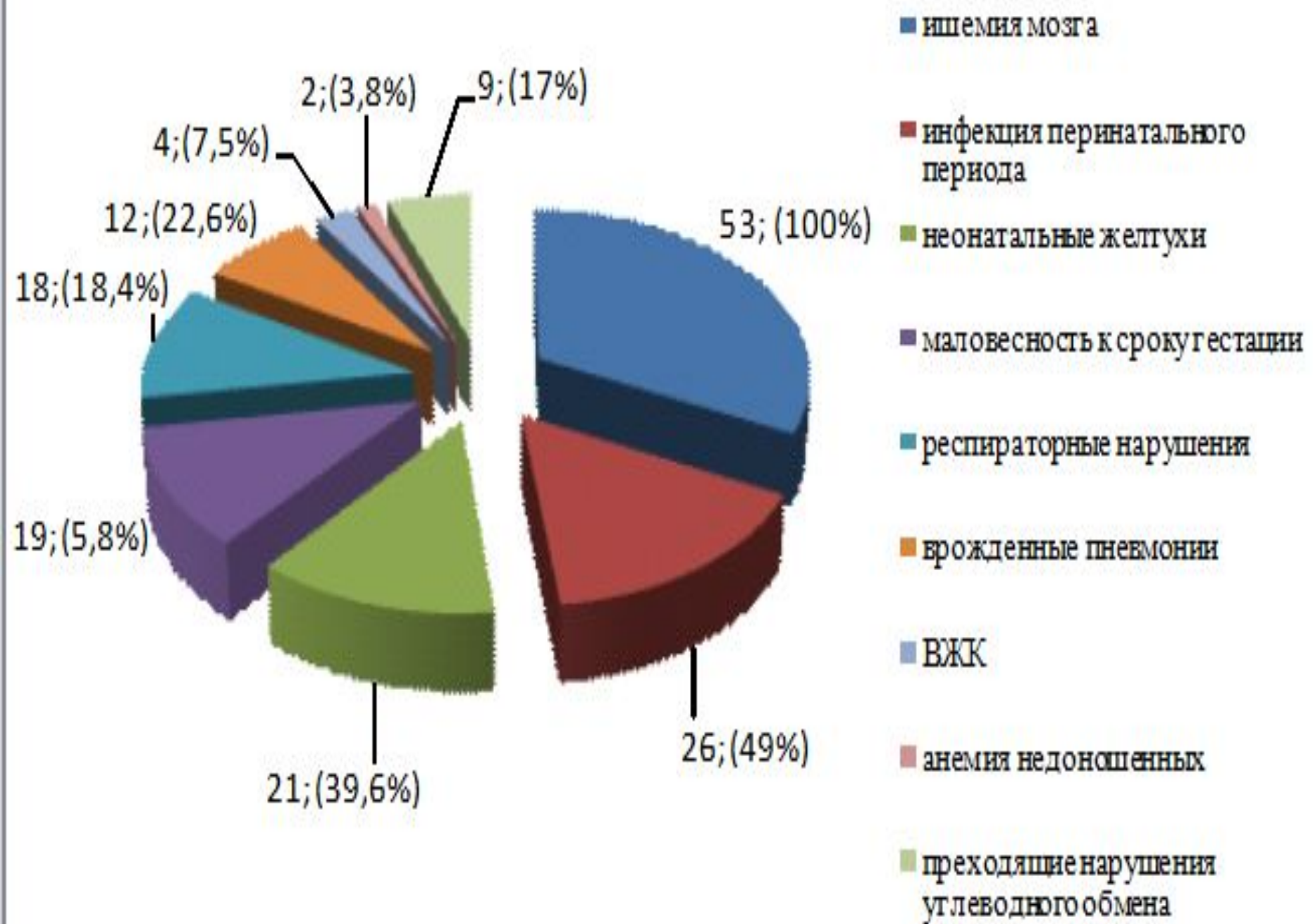
2.3. Сарғаю симптомы

III Қорытынды.

IV Пайдаланылған әдебиеттер.

АНЫҚТАМАСЫ

- Жаңа туылған нәрестенің терісінде және шырышты қабаттарында сары түстің пайда болуы билирубин алмасуының бұзылуына байланысты. Дені сау нәрестенің физиологиялық сарғаюы бауырдағы ферменттік жүйенің дұрыс дамымауына байланысты сонымен қоса генетикалық энзимопатия және “отбасылық транзиторлық гипербилирубинемияға” байланысты.

▣ **Неонатальді сарғыштану** - қан сарысуындағы жалпы билирубин деңгейінің артуы (ЖБА) салдарынан, тері жабындылары мен сілемейлеріндегі көрінетін сарғыштанулардың пайда болуы.

- **Жаңа туылған нәрестелердегі сарғаю бұл ауру емес, фетальді гемоглобиннің гемоглобин А-ға өзгеруіне және бала ағзасының жаңа қоршаған ортаға бейімделуіне байланысты жүретін адаптациялық процесс. Ересек адамдарда эритроцит үнемі жаңарып отырады. Ескі жасушалар метаболизмге ұшырап, одан билирубин түзіліп отырады. Нәрестелерде бауыр толық қызмет атқара алмайды, соның әсерінен билирубин теріге және шырышты қабаттарға, көздің алмасына нәресте туылғаннан 3-ші күнінен бастап сарғыш рең береді және ол 2-3 аптаға дейін сақталады**

Бірақ уақыт өте, сарғаюоның қарқындылығы азаяды. Шала туылған нәрестелерде сарғаю 1 айға дейін сақталуы мүмкін, кейде оданда көп уақыт.

Нәрестенің физиологиялық сарғаюы жұқпалы емес, нәрестенің жалпы жағдайы қалыпты болады.

Жаңа туған нәрестелердегі физиологиялық сарғаюда қазіргі таңда медицинада ем қолданылмайды.

Ең бір тиімді емі-сәулелік диагностика және фототерапия. Бұл емдеу түрінде, нәресте терісін арнайы шаммен сәулелендіреді. Нәтижесінде билирубин организмнен зәр және нәжіс арқылы шығатын заттарға айналады. Кейд бұндай емнен соң нәрестеде аз терінің тітіркенуі және қабыршақтануы, ұйқышылдық пайда болады. Бірақ ем аяқталғаннан соң бұл құбылыстың барлығы жоғалады.

Күн көзі-ана мен баланың көңіл күйіне және физиологиялық сарғаудың емі болып табылады.

Ерте және жиі ана сүтімен тамақтандыру-физиологиялық сарғаюмен күрес шарасы. Ана сүті иммунитеттің нығаюына және билирубиннің ағзадан тез шығарылуына көмектеседі

Жүктілік кезінде жағдайының нашарлауы

Жүктілік және лактация кезінде дәрі-дәрмектер қабылдауы.

Жүктілік кезінде дұрыс тамақтанбауы

**Себептер
і**

Жүктілік кезінде йод жетіспеушілігі

Болашақ ананың жағымсыз әдеттері

Қоршаған ортаның жағымсыз әсері

Прямой Кратков

Непрямой билирубин
плазмы ($\mu\text{моль}$)

Зона	Желтуха	В среднем
1	Ограничена головой и шеей	100
2	Включая верхнюю часть туловища	150
3	Включая нижнюю часть туловища	200
4	Включая руки, ноги, ниже колен	250
5	Кисти рук, стопы	>250

*Нәресте терісінде
сарғыш реңнің болуы*

*Нәрестенің жалпы
жағдайы қалыпты*

*Гемоглабин
концентрациясы
қалыпты*

*Зәр мен нәжіс
қалыпты түсте*

Жаңа туылған нәрестедегі сарғаю өттің механикалық бұзылыстарына байланысты(туя біткен өт жолдарының бітелуі,бауыр және ұйқы безіндегі ісіктер) және бауыр паренхимасының зақымдануына (гепатит,цитомегалия,сефиллис, токсоплазмоз)байланысты болады.

**Физиологиялық сарғаюдан
басқа нәрестелерде
патологиялық сарғаюлар
байқалады. Патологиялық
сарғаю физиологиялыққа
қарағанда қатерлі**

Ана мен жаңа туған нәрестенің қан тобының немесе резус факторының сәйкессіздігімен байланысты дамидын гемолитикалық ауру.

Патологиялық сарғаю нәрестелерде туа біткен инфекциялық аурулардың көрінісі болуы мүмкін. Бұндай жағдайда нәресте арнайы ұзақ ем қабылдау қажет.

Уақытынан бұрын босану

Қант диабетімен ауыратын анадан туылған бала патологиялық сарғаюмен ауыруға бейім.

Нәрестедегі кішкентай қан құйылу ошақтары билирубиннің жоғары мөлшерде болуына себеп болады.

3 аптадан артық сарғаюдың сақталуы, зәрдің боялуы және нәжістің түссізденуі туа біткен өт аурулары болуы мүмкін

ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ САРҒАЮДАН ПАТОЛОГИЯЛЫҚ САРҒАЮДЫҢ АЙЫРМАШЫЛЫҒЫ-ТУЫЛҒАН СОҢ БІРІНШІ КҮНДЕ ПАЙДА БОЛАДЫ.

Нәресте терісіндегі сарғаюдың 3 аптадан астам уақыттан кейін де кетпеуі және қандағы билирубиннің деңгейінің жоғары болуы.

Тағы бір белгісі-сору рефлексінің төмендеуі, әлсіздік және ден бас тарту. Нәресте терісінің сарғаюы кезінде әлсіз және ұйқышыл болады. Бұлшықеттік гипертония және нәрестенің тоқтаусыз жылауы нәрестедегі патологиялық сарғаюдың белгісі болуы мүмкін.

Егер белгілерді уақытында байқап, шара қолданбаса, ауыр белгілер көрініс беруі мүмкін: апноэ, брадикардия, тоқтаусыз жылап, шыңғыру, кома және тырысулар.

Көрсеткіштері	Сарғыштанулар			
	Механикалық	Бауырлық	Гемолиздік	
Билирубин қанда	Тура билирубин	Тура және тура емес билирубин	Тура емес билирубин	
Билирубин несепте	болады	болады	болмайды	
Уробилиноген қанда	Болмайды	1-ші сатысында көбейеді, артынан жоғалады.	Көп болады	
Қанау	болады	болады	болмайды	
Брадикардия	Болады	Болады	Жиі тахикардия	
Қышыну	Болады	Болады	Болмайды	
Нәжістің түсі	Ахолиялық – ақ сұр	Гипохолиялық – бозарған	Гиперхолиялық – қарайған	
Несептің түсі	Қоңыр	Қоңыр	Несепте гемоглобин болуына қарай қызғылтым түсті	

Лабораториялық зерттеулер:

Қандағы, зәрдегі және нәжістегі өт пигменттері және оның туындылары, қанның биохимиялық анализдері бауыр және басқа да органдардың жеткіліксіздігін анықтау үшін тағайындалады.

Аспаптық зерттеулер:

Аспаптық зерттеу әдістері көп мағлұмат береді. Ультрадыбыстық зерттеу әдістері бауырлық және бауырастылық сарғаюды анықтауға мүмкіндік береді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Жаңа туылған нәрестелердегі сарғаю бұл ананың жүктілік кезінде дұрыс күтім жасамауына байланысты болады, алайда бұл патологиялық процесс емес балаларда 2-3 аптадан кейін өздігінен кетеді. Емді қажет етпейді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Шабалов
- 2.
- 3.
4. www.google.kz.
5. www.yandex.ru
6. www.youtube.com.
7. “Денсаулық” журналы. “Сарғыштану синдромы жайлы білесізбе” мақаласы. 2012 жыл

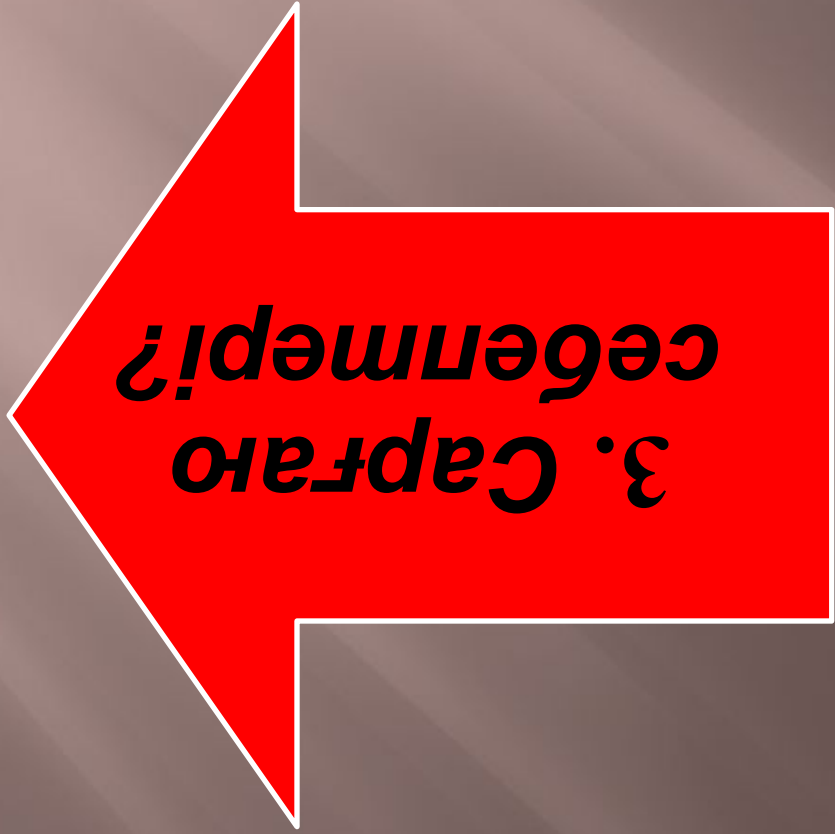
Сұрақтар

1.

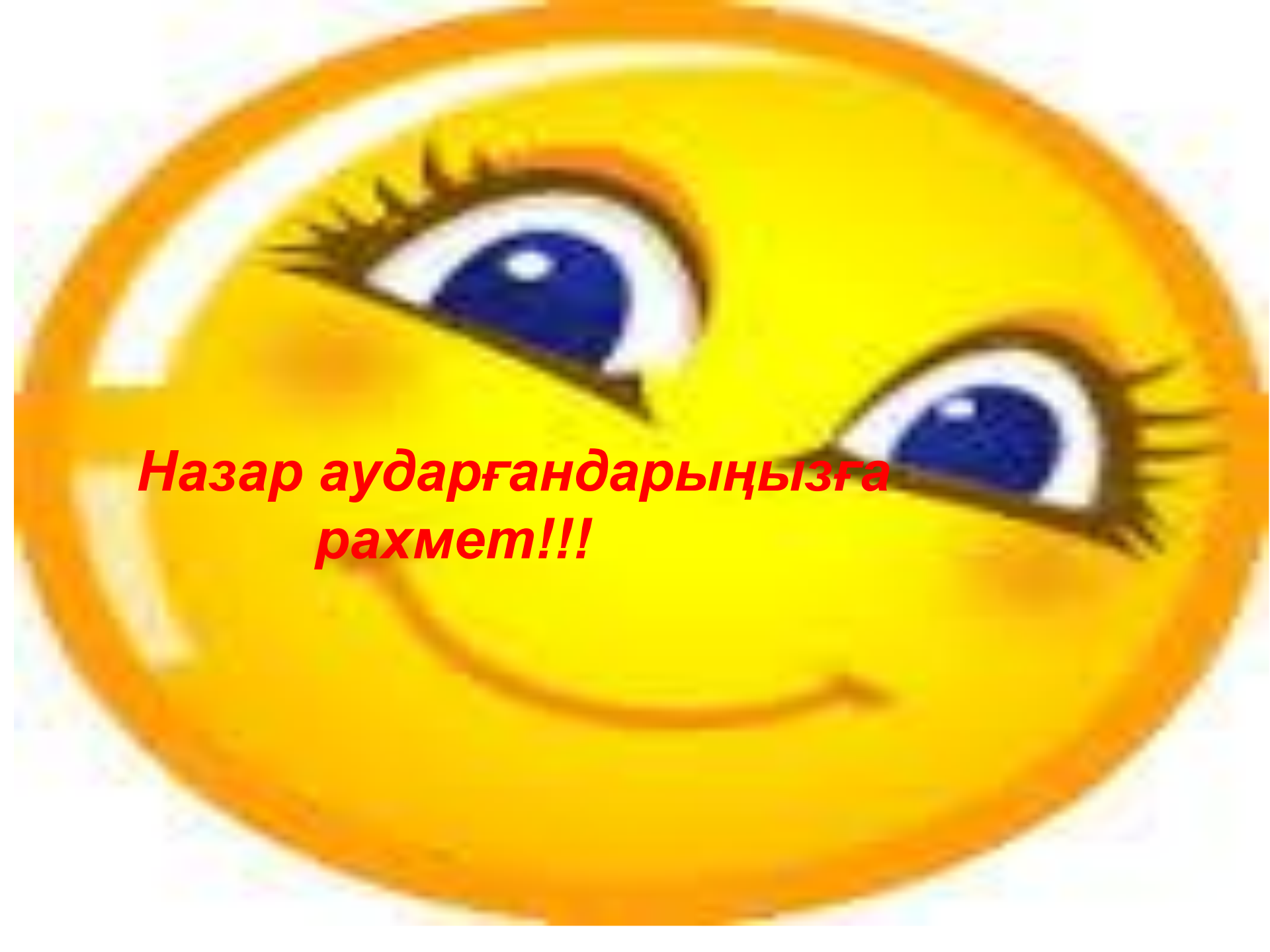
***Сарғаюдың
анықтамасы.***

2.

***Неонатальді
сарғыштану
дегеніміз?***

**5. Сарғыштану
кезінде қандай
зерттеулерді
тағайындайсыз?**

A large, bright yellow smiley face emoji with winking eyes and a red text overlay. The text is in a bold, red, sans-serif font and reads "Назар аударғандарыңызға рахмет!!!".

**Назар аударғандарыңызға
рахмет!!!**